

Komunitná záhrada

Spoločný zelený priestor pre ľudí a prírodu

Kľúčové slová:

komunita, záhrada, spolupráca, plánovanie, príroda, jedlo, voda, opelovače, spoločná zodpovednosť, udržateľnosť

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:

Táto aktivita povzbudzuje žiakov, aby záhradu vnímali nielen ako miesto na pestovanie zeleniny, ale aj ako spoločný komunitný priestor, ktorý spája ľudí, posilňuje susedské vzťahy, podporuje miestnu biodiverzitu a učí zodpovednosti. Žiaci navrhnu a postaví model komunitnej záhrady, ktorý bude obsahovať užitočné a zmysluplné prvky, ako sú vyvýšené záhony, biotopy hmyzu, systémy na zachytávanie vody a priestory pre sociálnu interakciu. Naučia sa, že záhrady môžu byť centrom prírody, vzdelávania a budovania komunity.

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávanie príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- Rôzne typy LEGO kociek
- Papier, fixky, pastelky a farebné ceruzky, nožnice a lepidlo, recyklované materiály ako plastové fľaše, vrchnáky od fliaš alebo obaly, prírodné materiály ako semená, kôra, kamene, listy, sušené kvety
- Fotografie skutočných komunitných záhrad (voliteľné)

Poznámka: Povzbudte žiakov, aby kreatívne zhodnocovali dostupné materiály. Ak LEGO kocky nie sú k dispozícii, žiaci môžu použiť základné remeselné potreby, aby svoje nápady vdýchli životu prostredníctvom kresieb a ručne vyrobených modelov.

Úvod:

Cieľom je vytvoriť záhradu, ktorá je inkluzívna, užitočná a podporuje dobré vzťahy. Začnite jednoduchou otázkou: „Čo je to komunitná záhrada?“

Naučte žiakov pochopiť, že ide o spoločnú záhradu, o ktorú sa stará skupina ľudí, ktorí pestujú rastliny, stretávajú sa, pomáhajú si a spoločne sa starajú o prírodu.

Opýtajte sa:

- Kto by mohol takúto záhradu využívať?
- Čo by tam mohli pestovať alebo stavať?
- Ako táto priestor prospieva ľuďom aj životnému prostrediu?

Postup:

Prípravná fáza

Na veľký list papiera žiaci najprv načrtnú rozloženie záhrady. Potom:

- Vytvoria fiktívne alebo skutočné postavy predstavujúce susedov
- Priradia každej postave časť záhrady, ktorú bude navrhovať a udržiavať (napr. kompost, bylinkovú špirálu, záhon s divými kvetmi, kútik na sedenie, jazierko...)
- Diskutujú o tom, čo každý prvok prináša do celej záhrady – čerstvé potraviny, vodu, prístrešok pre včely, miesto na rozhovor atď.

Konštruovanie

Žiaci teraz začnú stavať model pomocou LEGO, recyklovaných a/alebo prírodných materiálov. Každá skupina alebo žiak prispieva jednou časťou záhrady.

Kľúčovými prvkami môžu byť vyvýšené záhony so zeleninou alebo bylinkami, kompostér alebo farma červov, hotel pre hmyz alebo prístrešok pre opel'ovače, malé jazierko alebo zdroj vody na hmyz, sud na zachytávanie dažďovej vody, spoločné posedenie na oddych alebo podujatia, vzdelávacie značky alebo nástenka pre susedov...

Podporujte kreativitu a praktické myslenie: Dosiahne niekto na invalidnom vozíku k záhonom? Je dostatok miesta na pohyb ľudí? Kde je slnečná strana?

Finalizácia

Ako model nadobúda tvar, žiaci pridávajú premyslené detaily, vďaka ktorým záhrada oživa:

- Značky s názvami rastlín alebo odkazmi ako „Pomôžte si raziť mince“
- Recyklované štítky, farebné vlajky alebo symbolické dekorácie
- Drobné figúrky vykonávajúce rôzne úlohy – sadenie, polievanie, rozprávanie
- Spoločný kútik s náradím alebo box na výmenu semien

Opýtajte sa:

- Čo robí z tohto priestoru miesto, kde sa ľudia cítia vítaní?
- Aké výhody prináša záhrada ľuďom a prírode?

Príbehy

Každá skupina rozpráva krátky príbeh o postave v záhrade. Môže to byť:

- Starší sused, ktorý sa delí o semienka paradajok s dieťaťom
- Tínedžer, ktorý stavia hotel pre hmyz
- Rodič, ktorý učí deti kompostovať
- Skupina susedov organizuje „Deň záhrady“ na zber úrody a oslavu

Príbehy ukazujú, že komunitné záhrady nie sú len o rastlinách – sú o prepojeniach a spolupráci.

Prezentácia

Žiaci prezentujú svoju záhradu ako celok a vysvetľujú:

- Kto čím prispel
- Na čo slúži každá časť a ako podporuje celok
- Ako ľudia spoločne využívajú priestor

Tipy:

Pripomeňte žiakom, že záhrady časom rastú. Opýtajte sa:

- „Ako sa táto záhrada zmení v závislosti od ročných období?“
- „Ako zabezpečíme, aby sa o ňu všetci starali?“
- „Aký malý detail robí túto záhradu skutočne výnimočnou?“

Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplnkové aktivity

- Navštívte skutočnú komunitnú záhradu alebo pozvite záhradníka, aby vám predniesol príspevok.
- Založte si malú bylinkovú záhradu v interiéri.
- Napíšte „Záhradné pravidlá“ pre zdieľanie a starostlivosť.
- Navrhňte plagát propagujúci výhody zdieľaných zelených priestorov.

Súvis so vzdelávacím programom: Súvis s cieľmi udržateľnosti:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Príroda (rastliny, opelovače, kompostovanie, ekosystémy)

Spoločnosť (spolupráca, rešpekt, spoločná zodpovednosť)

Umenie (dizajn, kreativita, konštrukcia)

Jazyk (rozprávanie príbehov, diskusia, prezentačné zručnosti)

Matematika (priestorové povedomie, meranie, plánovanie záhrady)

- **SDG 2:** Žiadny hlad – Žiaci si pestujú vlastné zdravé potraviny a rozumejú miestnej produkcii potravín.
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity – Žiaci vytvárajú inkluzívne a zelené verejné priestranstvá.
- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba – Žiaci používajú recyklované materiály a zdieľajú nástroje a úrodu.
- **SDG 13:** Opatrenia v oblasti klímy – Žiaci navrhujú záhrady, ktoré ukladajú uhlík a podporujú odolnosť.
- **SDG 15:** Život na pevnine – Žiaci podporujú biodiverzitu prostredníctvom zákutí divokej prírody a prístreškov pre hmyz.

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

